

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

**Αρχαία Ελληνική Γραμματεία
Γ' Γυμνασίου**

Θεματική ενότητα:

Ευριπίδη, «Ελένη», 2^ο Επεισόδιο: 4^η Σκηνή, στ. 942-986

Τίτλος:

«Μπροστά σε μια μάντισσα»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΜΑΡΗ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

Θεσσαλονίκη 2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι .Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μπροστά σε μια μάντισσα.

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα-Κυριακή Μπιτζελέρη

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Τσούμαρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 1-4-2013 έως 22-4-2013.

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κολλεγίου Ψυχικού

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ευριπίδη, «Ελένη», Β΄ Επεισόδιο: 4^η Σκηνή, στ. 942-986.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά

I. Φιλολογικής Ζώνης

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Ιστορία

Νεοελληνική Γλώσσα

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Εικαστικά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Θεατρολογία

Θρησκευτικά

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ερευνητικές εργασίες - Project

Θεατρική Αγωγή

Χρονική διάρκεια (

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ιστοσελίδα τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Όπως επισημάνθηκε και από τον συντάκτη του για την υλοποίηση του σεναρίου πράγματι χρειάστηκε και εξασφαλίστηκε:

I. Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής:

- α) Διαδραστικός πίνακας στην αίθουσα διδασκαλίας με σύνδεση στο διαδίκτυο.
- β) Η χρησιμοποίηση του εργαστηρίου πληροφορικής με πρόσβαση στο διαδίκτυο.

II. Σε επίπεδο μαθητικών δεξιοτήτων:

- α) Οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών κειμενογράφου (Word), παρουσίασης (PowerPoint) και με την πλοήγηση στο διαδίκτυο. Επίσης, να γνωρίζουν τη διαδικασία ανάρτησης σχολίων σε ιστολόγιο.
- β) Να είναι μνημόνοι στην εργασία σε ομάδες.

III. Σε επίπεδο οργάνωσης τάξης:

- α) Ο εκ των προτέρων χωρισμός των μαθητών σε ομάδες. Σε κάθε ομάδα να υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής που να χειρίζεται επαρκώς Η/Υ, δηλαδή να πληκτρολογεί με σχετική ευκολία και να πλοηγείται στο διαδίκτυο.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

β) Ο διδάσκων στη συγκεκριμένη εφαρμογή δε χρειάστηκε να ορίσει ρόλους για κάθε μέλος των ομάδων. Οι μαθητές ήταν επαρκώς εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Τσούμαρη, «Μπροστά σε μια μάντισσα», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση), Γ΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μια βασική στόχευση του σεναρίου, σύμφωνα με τον συντάκτη του, είναι να παροτρύνει τους μαθητές να γίνουν λίγο πιο υποψιασμένοι θεατές και όχι απλά καταναλωτές θεατρικών ή όποιων άλλων παραστάσεων, με αφορμή τη σκηνική απόδοση της ευριπίδειας Θεονόης. Σε αυτή την προοπτική κινείται και η πρώτη φάση του σεναρίου που στοχεύει να διερευνήσουν οι μαθητές το σημασιολογικό φορτίο της λέξης «μάντισσα» από την αρχαιότητα ως την εποχή μας («Το ταξίδι των λέξεων»), τους διαφορετικούς συνειρμούς που δημιουργούσε ο όρος στους αρχαίους θεατές και στους σύγχρονους αποδέκτες της τραγωδίας (κριτική γλωσσική επίγνωση), και πώς αυτή η διαφοροποίηση επηρεάζει τη σκηνική απόδοση της μάντισσας Θεονόης («Το ταξίδι της φαντασίας»). Οι μαθητές παρουσιάζουν, επίσης, τη δική τους εικαστική και σκηνική εκδοχή της Θεονόης. Στη δεύτερη φάση – η οποία δεν υλοποιήθηκε κατά γράμμα στην παρούσα εφαρμογή για λόγους που θα παρατεθούν παρακάτω – το σενάριο εστιάζει σε βιντεοσκοπημένο απόσπασμα παράστασης της ευριπίδειας τραγωδίας από έναν «εμπορικό» θίασο («Ελληνική θεαμάτων»), που σημείωσε μεγάλη εισπρακτική επιτυχία το 2008 στην καλοκαιρινή περιοδεία της και εντάχθηκε στο επίσημο πρόγραμμα φεστιβάλ πολιτιστικών φορέων και δήμων ανά την Ελλάδα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι μαθητές καλούνται να τοποθετηθούν κριτικά τόσο απέναντι στην ίδια την παράσταση όσο και απέναντι σε επιλεγμένες σχετικές αναρτήσεις στο διαδίκτυο (δημοσιογραφική συνέντευξη του σκηνοθέτη, κριτική της παράστασης από blogger και σχετικό σχόλιο) και να αναρτήσουν και οι ίδιοι τα δικά τους σχόλια.

Το σενάριο μπορεί να λειτουργήσει και ευρύτερα διαθεματικά α) επεκτεινόμενο στη θεώρηση της μαντικής τέχνης από τον χριστιανισμό (συνδεδεμένο με το μάθημα των Θρησκευτικών) β) συνδυαζόμενο με ομόθεμα κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Η διαθεματική οπτική δεν υλοποιήθηκε στη συγκεκριμένη εφαρμογή.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η διδακτική πρόταση, όπως τόνισε και ο συντάκτης, δίνει έμφαση στην ομαδική εργασία των μαθητών, τη βιωματική εμπλοκή τους και την ανάπτυξή τους ως κριτικών υποκειμένων και ευαισθητοποιημένων θεατών. Στηρίζεται στη *διερευνητική ανακαλυπτική μάθηση* και την *θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης* (Vygotsky, 1978) και αξιοποιεί τους *πολυγραμματισμούς* (Kress G. 2000, Kress G. & T van Leeuwen, 2001) στα πλαίσια του *ρόμβου γλωσσικής εκπαίδευσης* (Κουτσογιάννης Δ., 2012).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/ μαθήτριες κατά την εφαρμογή του σεναρίου κλήθηκαν:

- Να διερευνήσουν τον θεσμικό ρόλο των μαντείων, των μάντεων και κυρίως των μαντισσών στον αρχαίο κόσμο.
- Να αναζητήσουν σύγχρονες επιβιώσεις της μαντικής τέχνης και να συζητήσουν για τις επικρατούσες πάνω στο θέμα αντιλήψεις.
- Να αναζητήσουν εικόνες των αρχαίων Αιγυπτίων και να εικάσουν πώς θα απέδιδε σκηνικά ο Ευριπίδης την αιγύπτια μάντισσά του (όψη).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να προσεγγίσουν φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό σύγχρονων παραστάσεων της «Ελένης», να προβληματιστούν για τις σκηνοθετικές επιλογές κάθε παράστασης (όψη και σκηνοθετική οπτική) και να διαμορφώσουν και να εκφράσουν προσωπική άποψη.

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Να ιχνηλατήσουν το σημασιολογικό ταξίδι των λέξεων μέσα στο χρόνο σε συνάρτηση με τις κοινωνικές/ πολιτιστικές συνθήκες κάθε εποχής.
- Να αντιληφθούν τη σημασία της τεκμηρίωσης στη σύνταξη ενός κειμένου προσωπικής γνώμης.

Γραμματισμοί

- Να ασκηθούν στην αποκωδικοποίηση σκηνοθετικών προσεγγίσεων – που εν προκειμένω προτάθηκαν από τους συμμαθητές τους – ενός θεατρικού κειμένου και στην κριτική τοποθέτηση απέναντί τους.
- Να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους στις προτάσεις τους για σκηνική απόδοση των ηρώων.
- Να ασκηθούν στην παραγωγή πολυτροπικών κειμένων.

Διδακτικές πρακτικές

Με την εφαρμογή αυτού του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- Να αποκτήσουν συνεργατικές δεξιότητες, καθώς όλες οι προβλεπόμενες δραστηριότητες είναι ομαδικές.
- Να αυτενεργήσουν και να εμπλακούν στην γνωστική διαδικασία βιωματικά.
- Να αναπτύξουν κριτικό λόγο.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Οι αρχαίες τραγωδίες θεωρούνται έργα κλασικά, με την έννοια ότι εξακολουθούν να παραμένουν επίκαιρα σε κάθε εποχή, είναι όμως δημιουργήματα συγκεκριμένων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

κοινωνικοπολιτικών συνθηκών και αναφέρονται σε θεσμούς και δεδομένα που δεν ισχύουν στη σύγχρονη πραγματικότητα. Σύμφωνα με το συντάκτη του σεναρίου, η λέξη «μάντισσα» σήμερα δεν παραπέμπει σε «θεόληπτο», σεβαστό πρόσωπο, όπως στην αρχαιότητα, αλλά σε «μάγισσες, σε χαρτορίχτρες...», (πρόσωπα αμφιλεγόμενα) πράγμα που «επιτρέπει» σκηνικούς αναχρονισμούς και κωμική απόδοση μιας σκηνής (της 4^{ης} του Β' Επεισοδίου) που δεν περιέχει κάποιο κωμικό στοιχείο. Η εκκεντρική απόδοση της ευριπίδειας Θεονόης στην παράσταση της «Ελληνικής Θεαμάτων», σε σκηνοθεσία Θ. Αθερίδη το 2008, αξιοποιούμενη διδακτικά, δίνει τη δυνατότητα α) να αντιληφθούν οι μαθητές τους όρους της σκηνικής αναπαράστασης μιας αρχαίας τραγωδίας, που άλλοτε στοχεύει στην ανασύνθεση της ατμόσφαιρας του μακρινού παρελθόντος και άλλοτε συνοδεύεται από τολμηρές προβολές στο παρόν β) να συνειδητοποιήσουν τους δρόμους, τη λογική που ακολουθεί η «διασκευή» και η «παρωδία» ενός κλασικού κειμένου και να πειραματιστούν και οι ίδιοι με την σκηνική του απόδοση και γ) να τοποθετηθούν κριτικά απέναντι θεατρικές παραστάσεις, χωρίς να παρασύρονται από την αναγνωρισιμότητα των πρωταγωνιστών. Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, εφόσον δεν προβλήθηκε το βίντεο της θεατρικής παράστασης, δόθηκε έμφαση στη σκηνική αναπαράσταση και στη διατύπωση κριτικής σκέψης γενικότερα μέσα από το υλικό που δημιούργησαν ή τις πληροφορίες που εντόπισαν οι μαθητές κατά τη διαδικτυακή τους έρευνα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με τον συντάκτη του σεναρίου, ένας από τους βασικούς στόχους της διδασκαλία κειμένων Δραματικής Ποίησης και ειδικότερα της «Ελένης» του Ευριπίδη, όπως ορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών (ΔΕΠΠΣ -ΑΠΣ σελ. 80), είναι οι μαθητές «να κατανοήσουν τις δυνατότητες διαφορετικών σκηνικών ερμηνειών και παραστάσεων του ίδιου έργου». Γύρω από αυτό το στόχο δομείται το παρόν σενάριο, καθώς εστιάζει στη σκηνική παρουσία της Θεονόης. Κατά την εφαρμογή του, το σενάριο κυρίως διερεύνησε το ρόλο της Θεονόης και τη λειτουργία της μάντισσας στο πλαίσιο της αρχαίας θρησκείας, ανταποκρινόμενο στη στοχοθεσία της

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συγκεκριμένης ενότητας στο Βιβλίο του Εκπαιδευτικού (στόχοι 1 και 5). Σε μικρότερο βαθμό εστίασε στη σκηνική παρουσία της μάντισσας στο συγκεκριμένο έργο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του σεναρίου, οι μαθητές πράγματι αναπτύσσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες χρησιμοποιώντας λογισμικά κειμενογράφου (Word) ή παρουσίασης (PowerPoint) για την παραγωγή μονοτροπικών και πολυτροπικών κειμένων. Αναζητούν και αξιολογούν ποικίλο υλικό από ανοικτά ψηφιακά περιβάλλοντα (κριτικός γραμματισμός). Συντάσσουν και αναρτούν δικά τους σχόλια σε ιστολόγια.

Κείμενα

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου επιλέχτηκε μέρος των πηγών που αναφέρθηκαν από το συντάκτη.

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ιστορία Α΄ Γυμνασίου

[Τα μαντεία](#)

Δραματική ποίηση Γ΄ Γυμνασίου - Ευριπίδη «Ελένη»:

[Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

[Β΄ Επεισόδιο, 4^η Σκηνή: στ. 942-986](#)

[Β΄ Επεισόδιο, 2^η Σκηνή: στ. 822 - 837](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

[Ηρόδοτος «Ιστορία», 2.52, 54-57.](#) Στο Ηρόδοτου “Ιστορία”. ΕΥΤΕΡΠΗ-

ΘΑΛΕΙΑ.Μτφρ. Λ. Ζενάκος. 1992. Αθήνα: Γκοβόστη. [πηγή: Μνημοσύνη

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. - Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα].

[Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό](#)

Τραγούδια-Χρητικά αποσπάσματα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Ευριπίδη, «Ελένη», σκηνή 4^η](#): Εθνικό Θέατρο, Επίδαυρος 1977, μετάφραση: Τάσος Ρούσσο, σκηνοθεσία: Αλέξης Σολομός, μουσική: Ιάννης Ξενάκης σκηνογραφική επιμέλεια: Κλεόβουλος Κλώνης, κοστούμια: Αλέξης Φασιανός [πηγή: Ψηφιοποιημένο Αρχείο Εθνικού Θεάτρου]

Φωτογραφίες / Εικόνες

[Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος](#)

[Ψηφιοποιημένο Αρχείο Εθνικού Θεάτρου](#)

Ιστοσελίδες

Ancient Greek Cities [Δελφοί](#) [Ιστοχώρος της Ελένης Παπακυριάκου – Αναγνώστου].

Ελληνική Βικιπάδεια

[Μαντείο](#)

Ιστοσελίδα Εθνικής Λυρικής Σκηνής

[Διασκευή γνωστού έργου](#)

[Ιστοσελίδα Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος.](#)

Οδυσσεύς [Κόμβος του Υπουργείου Πολιτισμού]

[Δελφοί](#)

[Μαντείο Δωδώνης](#)

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

[Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#)

Ψηφιοποιημένο Αρχείο Εθνικού Θεάτρου

[«Ελένη» του Ευριπίδη, στο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου.](#) Κριτική της Ειρήνης

Καλκάνη στην εφημερίδα «Απογευματινή» για την παράσταση της «Ελένης» σε σκηνοθεσία Τάκη Μουζενίδη, Επίδαυρος, 1962.

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Α΄ Φάση

4 + 2 διδακτικές ώρες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η διδακτική διαδικασία ξεκίνησε με [ακρόαση](#) ολόκληρης της 4^{ης} σκηνής από το Ψηφιοποιημένο Αρχείο του Εθνικού Θεάτρου (παράσταση της «Ελένης» στην Επίδαυρο το 1977, σε σκηνοθεσία Αλέξη Σολωμού). Το σενάριο εφαρμόστηκε μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας της συγκεκριμένης σκηνής (δηλαδή των στίχων 942-986), καθώς έτσι έβγαινε στον προγραμματισμό της ύλης. Ωστόσο, θα συμφωνήσω με τον συντάκτη του σεναρίου που προτείνει να εφαρμοστεί στο τέλος ολόκληρης της 4^{ης} σκηνής, οπότε οι μαθητές έχουν σαφέστερη, πιο σφαιρική εικόνα της Θεονόης. Οι μαθητές με τη βοήθεια του διδάσκοντος εστίασαν στους σκηνοθετικούς δείκτες του κειμένου που αναφέρονται στην εντυπωσιακή είσοδο της μάντισσας Θεονόης (ηχητικές και οπτικές εικόνες, βουβά πρόσωπα - παραχορήγημα) και στην τελετουργία εξαγνισμού που τη συνοδεύει. Κατόπιν, τέθηκε στους μαθητές το πρόβλημα: στο ευριπίδειο κείμενο απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στην «όψη» της Θεονόης, παρότι κτίζεται συστηματικά ο εντυπωσιασμός του κοινού με την εμφάνισή της. α) Πώς φαντάζονται ότι παρουσίασε ο Ευριπίδης τη μάντισσα Θεονόη; (Αναζήτησαν, λοιπόν, την «εικόνα» που είχαν οι αρχαίοι για τις μάντισσες.) β) Πώς παρουσιάζεται η μάντισσα Θεονόη σε σύγχρονες παραστάσεις;

Με αυτή την εισαγωγή ξεκίνησε η πρώτη φάση του σεναρίου. Τα παιδιά χωρισμένα εκ των προτέρων σε ομάδες των πέντε ατόμων μοιράστηκαν τα Φύλλα Εργασίας [A1](#) και [A2](#), που είναι αναρτημένα στο ιστολόγιο της τάξης. Κάθε Φύλλο Εργασίας περιλάμβανε τρεις δραστηριότητες. Το A1 (Το ταξίδι των λέξεων) ζητούσε από τους μαθητές να διερευνήσουν ποιες ήταν οι προσλαμβάνουσες των αρχαίων σχετικά με τις μάντισσες: τι σήμαινε η λέξη μάντισσα στην αρχαιότητα και ποιος ήταν ο ρόλος των μαντείων ([1^η δραστηριότητα](#)): κατά πόσο διαφοροποιούνται οι δικές μας προσλαμβάνουσες παραστάσεις σχετικά με τις μάντισσες, πού παραπέμπει η λέξη μάντισσα στην εποχή μας ([2^η δραστηριότητα](#)): τέλος, να συγκρίνουν την άποψη του Αγγελιαφόρου για τους μάντις ([B' Επεισόδιο 2^η Σκηνή, στ. 822-837](#)) με τις σύγχρονες σχετικές αντιλήψεις ([3^η δραστηριότητα](#)). Τα συμπεράσματά τους καταγράφηκαν σε ένα πολυτροπικό κείμενο. Το A2 (Το ταξίδι της φαντασίας)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εστίασε στην «όψη»· ώθησε τους μαθητές να εικάσουν τη σκευή της ευριπίδειας Θεονόης ([1^η δραστηριότητα](#)), να αναζητήσουν και να αποκωδικοποιήσουν τη σκευή της Θεονόης σε σύγχρονες παραστάσεις ([2^η δραστηριότητα](#)). Τα συμπεράσματά τους καταγράφηκαν και πάλι σε ένα πολυτροπικό κείμενο. Τέλος, τους ζητήθηκε να παρουσιάσουν τη δική τους Θεονόη, με σκίτσο, εικόνα, περιγραφή ([3^η δραστηριότητα](#)). Δεν έγινε δραματοποίηση σύμφωνα με την πρόταση του συντάκτη, γιατί δεν εξασφαλίστηκε έγκαιρα άδεια βιντεοσκόπησης των μαθητών από τους γονείς αλλά και λόγω χρονικών περιορισμών, εφόσον το σενάριο εφαρμόστηκε στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Δόθηκε ως προαιρετική εργασία στο σπίτι η αναζήτηση τραγουδιών με στίχους που αναφέρονται σε «μαντεία» «μάντεις», «μάντισσες», «Πυθίες» και με στόχο να προσδιορίσουν τη σημασία με την οποία χρησιμοποιούνται οι όροι αυτοί από έλληνες στιχουργούς.

Οι εργασίες των μαθητών παρουσιάστηκαν εν συντομία στην ολομέλεια της τάξης σε επόμενη διδακτική ώρα. Ο διδάσκων συνόψισε τα συμπεράσματα των δύο Φύλλων Εργασίας και συζήτησε με τους μαθητές πόσο επηρεάζουν οι αντιλήψεις μας την εικόνα που δημιουργούμε για τον άλλο.

Η αξιολόγηση ήταν διαμορφωτική. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης των εργασιών, οι μαθητές αυτοαξιολογήθηκαν (προφορικά) ως προς τη συμμετοχή τους στη συνεργατική διαδικασία, και αξιολόγησαν και την εργασία των άλλων ομάδων, με κριτήρια το άρτιο, το εύληπτο και το ευπαρουσίαστο της εργασίας τους. Τα κριτήρια δόθηκαν εξ αρχής από τον διδάσκοντα. Η τεκμηρίωση των κειμένων τους αποτέλεσε επίσης αξιολογικό δείκτη της εργασίας τους για τον διδάσκοντα. Η δραστηριότητα με τον εννοιολογικό χάρτη που προτείνεται από τον συντάκτη του σεναρίου δεν μπόρεσε να εφαρμοστεί λόγω έλλειψης χρόνου. Σε μια προσπάθεια να «καλυφθεί» η πίεση χρόνου, οι μαθητές ενθαρρύνθηκαν να αναρτήσουν τις εργασίες τους στο ιστολόγιο της τάξης και από εκεί ασύγχρονα να συνεχίσουν την κουβέντα τους, όποιοι και εφόσον το επιθυμούσαν.

B' Φάση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1 διδακτική ώρα

Στη συγκεκριμένη εφαρμογή του σεναρίου δεν εφαρμόστηκε η δεύτερη φάση όπως περιγράφεται από τον συντάκτη του. Στο σχολείο που εφαρμόστηκε το σενάριο οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην τάξη, όταν διαφοροποιούνται από τον προγραμματισμό, γίνονται αντικείμενο συζήτησης από την ομάδα των φιλολόγων, που συνεδριάζει εβδομαδιαίως, με στόχο να γνωρίζουν όλοι οι συνάδελφοι τι συμβαίνει στις τάξεις και να ανταλλάσσονται ιδέες και προβληματισμοί. Βλέποντας το προτεινόμενο βίντεο από τη διασκευή του έργου, εκφράστηκε προβληματισμός αναφορικά με το εάν πρέπει να φέρνουμε σε επαφή με «παρωδίες» τους μαθητές του γυμνασίου, τη στάση των γονέων κ.λπ. Όπως ήταν αναμενόμενο ακούστηκε και ο αντίλογος, ότι δηλαδή το σχολείο οφείλει να φέρει σε επαφή τους μαθητές με υλικό που θα συναντήσουν έξω από τις σχολικές αίθουσες και ότι πρόκειται για μια εξαιρετική ευκαιρία ανάπτυξης κριτικής σκέψης και στάσης και καλλιέργεια επικοινωνιακού διαλόγου. Η συζήτηση ήταν πολύ ουσιαστική και θίχτηκαν πολλά θέματα που προβληματίζουν όλους. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη και το συγκεκριμένο τμήμα στο οποίο θα εφαρμοζόταν το σενάριο, αποφασίστηκε να μην προχωρήσουμε στη δεύτερη φάση επί του παρόντος, αλλά να κρατήσουμε στο μυαλό μας την πιθανότητα να γίνει αυτό την επόμενη σχολική χρονιά ή σε ένα άλλο τμήμα. Με τους μαθητές χρησιμοποιήθηκε μία διδακτική περίοδος για να συζητήσουμε τους όρους «παρωδία» και «διασκευή» με τη βοήθεια ηλεκτρονικού λεξικού.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ Φάση

Φύλλο Εργασίας Α1

Το ταξίδι των λέξεων. Η σημασιολογική εξέλιξη της λέξης «μάντισσα».

Να αναζητήσετε τον ορισμό της λέξης «μάντης» στο [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.

1^η Δραστηριότητα («Μάντισσα» στην εποχή του Ευριπίδη)

- Να επισκεφτείτε τον ιστότοπο Οδυσσεύς του Υπουργείου Πολιτισμού και να αντλήσετε στοιχεία για το μαντείο [των Δελφών](#).
- Να επισκεφτείτε τον ιστότοπο Οδυσσεύς του Υπουργείου Πολιτισμού και να αντλήσετε στοιχεία για το μαντείο [της Δωδώνης](#).
- Να διαβάσετε τις πληροφορίες που δίνει ο Ηρόδοτος για το μαντείο της Δωδώνης: [«Ιστορία» 2 52, 54-57](#)
- Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο στοιχεία για το ρόλο των μαντείων και των μάντεων στην αρχαιότητα. Ενδεικτικά προτείνονται:
 - [Μαντείο](#)
 - [Δελφοί](#)

Αποστολή σας: Να γράψετε ένα πολυτροπικό κείμενο για τις αρχαίες μάντισσες.

- Με βάση α) τις πληροφορίες που συλλέξατε και β) τα λεγόμενα της Ελένης για τη Θεονόη, να σκεφτείτε ποιους συνειρμούς δημιουργούσε η λέξη «μάντισσα» στους αρχαίους θεατές της παράστασης και να σημειώσετε όσες συνώνυμες της λέξεις μπορείτε να βρείτε.
- Να καταγράψετε ποια θέση κατείχαν και με ποια διάθεση αντιμετώπιζονταν στην αρχαία κοινωνία οι «μάντισσες». Ποιος ήταν ο ρόλος τους στη θρησκευτική, κοινωνική και πολιτική ζωή;

2^η Δραστηριότητα («Μάντισσα» στην εποχή μας)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να σκεφτείτε ποιους συνειρμούς σας δημιουργεί η λέξη «μάντισσα» σήμερα. Υπάρχουν σύγχρονες «μάντισσες»;
- Να καταγράψετε όσες συνώνυμες λέξεις μπορείτε να βρείτε.
- Να συζητήσετε με ποιο τρόπο/ διάθεση αντιμετωπίζονται σήμερα οι «μάντισσες» από την πλειοψηφία της κοινής γνώμης. Ποιος είναι ο ρόλος τους στις σύγχρονες κοινωνίες, στη θρησκευτική και κοινωνική ζωή;
- Να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας συνεχίζοντας το πολυτροπικό κείμενο της 1^{ης} δραστηριότητας.

3^η Δραστηριότητα

- Να συγκρίνετε την κυρίαρχη σύγχρονη αντίληψη για τις μάντισσες με τη γνώμη που έχει διατυπώσει ο Αγγελιαφόρος για τους μάντεις στη [2η σκηνή του Β' Επεισοδίου, στ. 822-837](#). Να λάβετε υπόψη σας και την κριτική που άσκησαν οι σοφιστές στην μαντική τέχνη. Να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας.

Εργασία στο σπίτι (προαιρετική)

Να αναζητήσετε τους όρους «μαντείο», «μάντης», «μάντισσα», «Πυθία», «Σίβυλλα», «χρησμός» σε στίχους ελληνικών τραγουδιών· ενδεικτικά μπορείτε να ξεκινήσετε την αναζήτησή σας [εδώ](#). Να επιλέξετε κάποια από αυτά και να σχολιάσετε τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι όροι, τη σημασία τους και τους συνειρμούς που δημιουργούν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας Α2

Το ταξίδι της φαντασίας. Η αιγύπτια Θεονόη

1^η Δραστηριότητα (Η Θεονόη του Ευριπίδη)

- Να συζητήσετε μεταξύ σας πώς φαντάζεστε ότι ο Ευριπίδης θα επιμελούνταν τη σκευή της μάντισσας Θεονόης στην παράσταση του 412 π.Χ.
- Για να πάρετε ιδέες, μπορείτε να αναζητήσετε στο διαδίκτυο τοιχογραφίες ή άλλες απεικονίσεις αιγυπτίων βασιλέων. Χαρακτηριστικότερες οι απεικονίσεις από τον τάφο του Φαραώ Τουταγχαμών: λέξη αναζήτησης - «tutankhamun treasures». Αφού τις αποθηκεύσετε σε σχετικό φάκελο, να παρατηρήσετε την ενδυμασία, την κόμμωση, τα κοσμήματα, τα σύμβολα εξουσίας, τη στάση των αρχαίων αιγυπτίων γυναικών της υψηλής κοινωνίας.

Στη συζήτησή σας για το πώς θα παρουσίασε ο Ευριπίδης τη μάντισσα Θεονόη να λάβετε υπόψη σας τις εξής παραμέτρους:

- Όταν οι αρχαίοι Έλληνες θεατές άκουγαν για «μάντισσα», ποιοι θα ήταν λογικά οι συνειρμοί τους;
- Οι αρχαίοι Έλληνες θεατές είχαν την εικόνα των Αιγυπτίων, όπως αυτή παρουσιάζεται στις αιγυπτιακές τοιχογραφίες;
- Η Αίγυπτος θεωρούνταν μακρινή άρα εξωτική χώρα. Πώς προσδοκούσαν να παρουσιαστεί μια αιγύπτια πριγκίπισσα και μάλιστα μάντισσα; Αυτές τις προσδοκίες τους θα τις έλαβε υπόψη του ο Ευριπίδης για τη σκευή της Θεονόης του;

Αποστολή σας: Να καταγράψετε τεκμηριωμένα τις σκέψεις σας σε ένα πολυτροπικό κείμενο, είτε σε πρόγραμμα του Word είτε σε πρόγραμμα παρουσίασης (PowerPoint).

2^η Δραστηριότητα (Οι σύγχρονες Θεονόες)

- Να επεκτείνετε την έρευνά σας αναζητώντας φωτογραφίες της Θεονόης από σύγχρονες παραστάσεις της «Ελένης» του Ευριπίδη:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α) Στο [Ψηφιοποιημένο Αρχείο του Εθνικού Θεάτρου](#). Να επιλέξετε *Αρχείο παραστάσεων* και στο πλαίσιο αναζήτησης να γράψετε τη λέξη Ελένη.

Β) Στο [Αρχείο Παραστάσεων](#) του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Στο πλαίσιο αναζήτησης να γράψετε τη λέξη Ελένη.

Γ) Σε παραστάσεις άλλων φορέων που υπάρχουν στο διαδίκτυο.

- Αφού αποθηκεύσετε σε σχετικό φάκελο τις φωτογραφίες της Θεονόης και τα στοιχεία των παραστάσεων από όπου προέρχονται, να συζητήσετε μεταξύ σας για τη σκευή της Θεονόης στις συγκεκριμένες παραστάσεις.

Στη συζήτησή σας να λάβετε υπόψη σας τις εξής παραμέτρους:

- Οι σύγχρονοι ενδυματολόγοι αντλούν από κάποιες πηγές την έμπνευσή τους για τη σκευή των θεατρικών ηρώων. Από πού εικάζετε ότι εμπνεύστηκε ο καθένας τους τη δική του Θεονόη;
- Η σκευή προβάλλει – αισθητοποιεί κάποιες ιδιότητες του θεατρικού ήρωα. Ποιες ιδιότητες της Θεονόης τονίζονται σε κάθε παράσταση;

Τέλος, να καταγράψετε τα σχόλιά σας για το φωτογραφικό υλικό των παραστάσεων που συγκεντρώσατε, συνεχίζοντας το πολυτροπικό κείμενο της 1^{ης} δραστηριότητας.

3^η Δραστηριότητα (Η δική σας Θεονόη)

- Εκμεταλλευόμενοι την παραπάνω έρευνά σας:
 - να αποδώσετε εικαστικά τη δική σας Θεονόη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στην εφαρμογή του σεναρίου δεν υλοποιήθηκε κάποια προτεινόμενη από το συντάκτη διαφορετική εκδοχή του. Αν μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε τις διακοπές του Πάσχα, θα ήταν εφικτή η ιστοεξερεύνηση με θέμα τη μαντική στους αρχαίους πολιτισμούς. Ωστόσο, τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά μετά το Πάσχα άρχιζαν αμέσως οι εξετάσεις και ως εκ τούτου τα χρονικά περιθώρια δεν υπήρχαν.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή χρειάστηκε περισσότερος χρόνος, τόσο για τη συλλογή υλικού όσο και για την παρουσίασή του. Επίσης, το αυθεντικό υλικό του βίντεο της παράστασης – όπως είχε επισημανθεί και από τον συντάκτη- προκάλεσε τον προβληματισμό, που περιγράφηκε και παραπάνω (βλ. Διδακτική πορεία). Προσωπικά θεωρώ ότι παρόλο που δεν εφαρμόστηκε τελικά προκάλεσε γόνιμη συζήτηση της μικρής εκπαιδευτικής κοινότητας φιλολόγων του σχολείου και μας βοήθησε να συνειδητοποιήσουμε τι ενθουσιάζει αλλά και τι φοβίζει, τόσο για τους καθηγητές όσο και για τους μαθητές, τους γονείς τους και γενικά το σύνολο της κοινωνίας. Είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον να παρατηρεί κανείς τις διαφορετικές ταυτότητες, που όλοι, και καθηγητές και μαθητές, έχουν και να θέλει να τις αλλάξει σταδιακά με τις πρακτικές που εφαρμόζει στο μάθημα, το υλικό που χρησιμοποιεί και φυσικά τη στοχοθεσία του! Παγιωμένες αντιλήψεις για το σωστό και το λάθος στη διδασκαλία αμφισβητούνται, επαναπροσδιορίζονται ή ανατρέπονται.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαγενάς, Ν. 2002. «Η παρωδία στη νεοελληνική λογοτεχνία». Στην εφημερίδα «Το ΒΗΜΑ».

<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=145007> [20-3-2013]

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Fracelière, R. 1986. *Ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος των αρχαίων Ελλήνων*. Μπφρ Γ. Βανδώρος, Αθήνα: Παπαδήμας, 264-275.

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html
[20.3.2013]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ, 208-222.
http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Kress, G. 2000. «Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον», *Γλωσσικός υπολογιστής* 2, 111-124.
<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/glossika/kress/index.htm>

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication*. London: Arnold.

Wiles, D. 2009. *Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παράσταση. Μια εισαγωγή*. Μπφρ. Ε. Οικονόμου. Αθήνα: ΜΙΕΤ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ